

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

02 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Dumitru Mardari

Judecători – Maria Ghervas, Mariana Pitic

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei din 10 iunie 2019 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, în cauza penală privindu-l pe

**Țolov Stepan XXXXX**, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX, fără antecedente penale, cetățean al Republicii Moldova,

***Termenul de examinare a cauzei:***

Prima instanță: 15.05.2014 – 30.04.2015;

Instanța de apel: 28.05.2015 – 19.04.2016;

Instanța de recurs: 22.06.2016 – 09.08.2016;

Instanța de recurs în anulare: 11.10.2016 – 17.11.2016;

Prima instanță: 15.12.2017 - 26.03.2018;

Instanța de apel: 24.04.2018 – 12.06.2018;

Instanța de recurs: 31.07.2018 – 26.02.2019;

Instanța de apel: 05.04.2019 – 10.06.2019;

Instanța de recurs: 24.12.2019 – 02.04.2021.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

**C O N S T A T Ă :**

**1. Prin sentința din 30 aprilie 2015 a Judecătoriei Taraclia, Țolov Stepan**, a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal și i s-a stabilit pedeapsa, cu aplicarea art. 79 din Codul penal sub formă de închisoare pe termen de 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții cu caracter administrativ de dispoziție și organizatorico - economic pe un termen de 5 ani.

Potrivit art. 90 din Codul penal a fost suspendată condiționat executarea pedepsei stabilite lui Țolov Stepan, cu stabilirea termenului de probațiune de 4 ani.

Acțiunea civilă depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea din contul lui Țolov Stepan a prejudiciul material cauzat prin infracțiune, a fost admisă în principiu, lăsând soluționarea chestiunii cu privire la cuantumul despăgubirilor, în ordinea procedurii civile.

Prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că Țolov Stepan, fiind numit prin ordinul Ministrului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 136-c din 28 februarie 2008, în funcția de șef al Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Taraclia, care conform art. 123 din Codul penal este persoană publică cu funcție de răspundere, căreia într-o instituție de stat i se acordă anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în obligațiunile de serviciu ale căruia nemijlocit intra asigurarea activității inspectoratului fiscal în strictă conformitate cu legea, îndeplinirea indicațiilor și instrucțiunilor organelor ierarhic superioare și purtarea răspunderii pentru exercitarea necorespunzătoare a obligațiunilor de serviciu, asigurarea îndeplinirii planului privind veniturile și reducerea datorilor fiscale față de Bugetul Public Național, exercitarea supravegherii respectării legislației de către organul fiscal, adoptarea deciziilor în legătură cu organizarea și activitatea organului teritorial fiscal, exercitarea controlului privind respectarea legislației fiscale, corectitudinea calculării, achitării complete și la timp a sumelor obligațiunilor fiscale în buget, exercitarea executării forțate a obligațiunilor fiscale, luarea măsurilor de asigurare a stingerii obligațiunilor fiscale, adoptarea deciziilor cu privire la aplicarea sechestrului asupra conturilor bancare ale contribuabililor și ridicării sechestrului de pe conturile respective, să acționeze în strictă conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Codul fiscal și alte acte normative în conformitate cu instrucțiunile de serviciu, în conformitate cu art. 132 alin. (1), art. 133 alin. (2) lit. a), d), e), art. 136, art. 229 Cod fiscal, pct. 8 din Regulamentul „privind organizarea și funcționarea organelor Serviciului Fiscal de Stat”, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1736 din 31 decembrie 2002, Ordinului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 65 din 12 aprilie 2006 „Privind executarea art. 229 Titlul V din Codul fiscal”, depășind vădit limitele drepturilor și împuternicirilor acordate prin lege, intenționat, cu încălcarea obligațiunilor sale de serviciu și cerințelor imperative ale legii, și anume a prevederilor art. 229 din Codul fiscal și pct. 5.1 din Ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 65 din 12 aprilie 2006, potrivit căreia decizia privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabilului se anulează odată cu lichidarea încălcării pentru care a fost aplicată suspendarea sau în cazul satisfacerii de către organul competent a contestației contribuabilului, a cererii contribuabilului (debitorului), ținând cont de motivele temeinice invocate de acesta, inclusiv constituirea de garanții – bunuri libere de orice sarcini, oferite în vederea sechestrării, scrisoare de garanție bancară, gaj asupra unor bunuri mobile, fidejusiune, precum și în baza deciziei instanței de judecată sau a contractului de amânare și eşalonare, adică la survenirea unui motiv stabilit de lege, în lipsa temeiurilor legale, la 24 decembrie 2008, aflând-se în or. Taraclia, prin decizia emisă în calitate de șef al Inspectoratului Fiscal de Stata pe raionul Taraclia, a anulat decizia adoptată anterior din 31 octombrie 2008, prin care a fost aplicat sechestrul asupra conturilor bancare ale

contribuabilului CAP „Valea Perjei Veche” c/f 1002610000365, la BC „Banca Socială” SA, pentru neachitarea și neexecutarea obligațiilor fiscale în sumă de 4527200 de lei față de bugetul public, și ca urmare mijloacele financiare în sumă de 9540000 de lei parvenite pe conturile contribuabilului CAP „Valea Perjei Veche” la data de 24 decembrie 2008, nu au fost trecute în contul statului pentru stingerea obligațiilor fiscale ale întreprinderii date față de bugetul public, dar au fost folosite de această întreprindere în alte scopuri.

În rezultatul acțiunilor sale intenționate, Țolov Stepan a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, în proporții deosebit de mari, în mărime de 4527200 de lei ca rezultat al nerambursării la timp a obligațiilor fiscale ale întreprinderii CAP „Valea Perjei Veche”, pentru asigurarea achitării cărora la 31 octombrie 2008 a fost aplicat sechestrul asupra conturilor bancare, precum și prejudiciu în proporții considerabile intereselor publice ca urmare a încălcării grosolane a cerințelor imperative ale legii indicate mai sus, actelor normative, obligațiilor sale de serviciu și discreditării activității instituțiilor de stat.

Acțiunile lui Țolov Stepan au fost încadrate în baza art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, conform indicilor: *„săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, soldate cu urmări grave”*.

**2. Prin decizia din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Cahul**, a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de inculpatul Țolov Stepan, a fost admis apelul declarat de procurorul în Procuratura r. Taraclia – Terzi V., casată parțial sentința din 30 aprilie 2015 a Judecătorei Taraclia, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, conform modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Țolov Stepan, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 06 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe termen de 2 ani. În rest, sentință din 30 aprilie 2015 a Judecătorei Taraclia, a fost menținută.

**3. Prin decizia din 09 august 2016 a Curții Supreme de Justiție**, a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de inculpatul Țolov Stepan și avocatul acestuia Iurașcu Alexandru împotriva deciziei din 19 aprilie 2016 a Curții de apel Cahul.

**4. Prin decizia din 17 noiembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție**, s-a decis asupra inadmisibilității recursului în anulare declarat de condamnatul Țolov Stepan împotriva deciziei din 09 august 2016 a Curții Supreme de Justiție, în propria cauză penală, pe motivul neîndeplinirii cerințelor de conținut.

**5. La 13 decembrie 2017**, avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan, a depus cerere de revizuire împotriva sentinței din 30 aprilie 2015 a Judecătorei Taraclia și deciziei din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Cahul, irevocabile prin deciziile Curții Supreme de Justiție din 09 august 2016 și din 17 noiembrie 2016, în privința lui Țolov Stepan învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal.

Drept motiv de revizuire s-a invocat faptul că Curtea Constituțională a ridicat excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 328 alin. (1) din Codul penal

și anume, a fost declarată neconstituțională sintagma din art. 328 alin. (1) din Codul penal „*intereselor publice sau*”, aplicabilă în cauza dată, pe care se bazează învinuirea în infracțiunea incriminată, pentru care Țolov Stepan a fost condamnat, circumstanță ce constituie temei de revizuire a procesului penal în cauza dată.

În temeiul invocat avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan consideră necesară anularea hotărârilor sus menționate și pronunțarea unei hotărâri noi de achitare a lui Țolov Stepan în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) din Cod de procedură penală – *fapta nu întrunește elementele infracțiunii*.

**6. Prin sentința din 26 martie 2018 a Judecătorei Cahul, sediul Taraclia,** cererea de revizuire depusă de avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan a fost respinsă ca fiind inadmisibilă.

**7. La 06 aprilie 2018** avocatul David Larisa în numele condamnatului Țolov Stepan a declarat apel împotriva sentinței din 26 martie 2018 a Judecătorei Cahul, sediul Taraclia, solicitând casarea acesteia și emiterea unei hotărâri noi de admitere a cererii de revizuire, indicând că concluzia primei instanțe de respingere ca inadmisibilă a cererii de revizuire este eronată și contrară legii, or, la cazul speței se atestă condiții de admisibilitate și temeinicie a cererii.

A menționat avocatul David Larisa că organul de urmărire penală și instanța de judecată i-a incriminat și l-a condamnat pe Țolov Stepan pentru acțiuni de depășire a atribuțiilor de serviciu, urmate de elementul obligatoriu - cauzarea de daune în proporții considerabile *intereselor publice*, soldate de urmări grave *intereselor publice*, prevederi declarate neconstituționale, iar după declararea neconstituțională a textului „*intereselor publice sau*”, infracțiunea de depășire a atribuțiilor de serviciu, și deci, latura obiectivă a infracțiunii, se realizează doar prin cauzarea unui prejudiciu considerabil, după caz, acțiuni soldate de urmări grave cauzate doar unei persoane fizice sau juridice, nu și intereselor publice.

În circumstanțele expuse, consideră avocatul David Larisa că în acțiunile lui Țolov Stepan nu se întrunește latura obiectivă a componentei de infracțiune prevăzută de art. 328 din Codul penal, deoarece acestuia i-a fost incriminată depășirea atribuțiilor de serviciu anume prin modalitatea și semnul obligatoriu al laturii obiective declarat neconstituțional - cu cauzarea de daune considerabile și urmări grave cauzate *intereselor publice*, prevederi declarate neconstituționale, fapt ce atestă admisibilitatea și temeinicia cererii de revizuire, respectiv netemeinicia sentinței contestate.

**8. Prin decizia din 12 iunie 2018 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul,** a fost admis apelul declarat de avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan. S-a casat sentința din 26 martie 2018 a Judecătorei Cahul, sediul Taraclia integral și s-a pronunțat o hotărâre nouă potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a admis cererea depusă de avocatul David Larisa în interesele lui Țolov Stepan privind revizuirea sentinței Judecătorei Taraclia din 30 aprilie 2015 și a deciziei Curții de Apel Cahul din 19 aprilie 2016. S-a anulat sentința din 30 aprilie 2015 a Judecătorei Taraclia și decizia din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Cahul, și s-a pronunțat o hotărâre nouă în ordine de revizuire în cauza penală privind învinuirea lui Țolov Stepan de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal, prin care s-a încetat procesul penal în privința lui Țolov Stepan învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) în Codul penal, în temeiul art. 391 alin.

(1) pct. 6) din Codul de procedură penală, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală. Acțiunea civilă a fost lăsată fără examinare.

9. Instanța de apel a motivat decizia că atât în rechizitoriu (vol. II, f.d. 205-211), sentința de condamnare (vol. III, f.d.144-151) și decizia instanței de apel (vol. IV, f.d.32, 34-42), lui Țolov Stepan i s-a incriminat săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, conform indicilor: *„săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile **intereselor publice**, soldate cu urmări grave”*.

Atât în învinuirea adusă, sentința din 30 aprilie 2015 a Judecătorei Taracalia și decizia din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Cahul, nu se menționează cauzarea prejudiciului bugetului public național.

A notat instanța de apel că nu este clar în baza cărui temei legal prima instanță a conchis că la caz nu sunt aplicabile prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017, și anume că nu ar fi fost cauzat prejudiciu intereselor publice, dar bugetului de stat. Or, instanța judecătorească urmează să examineze cauza în limitele învinuirii aduse, iar în speță nu a fost schimbată sau completată învinuirea în baza art. 283 din Codul de procedură penală.

Elementul calificativ cauzarea de daune în proporții considerabile *„intereselor publice”*, incriminat inculpatului, este unul de o natură generală, vagă, neclară și imprevizibilă, având în vedere că fapta imputată lui Țolov Stepan prevede o infracțiune materială și include interesul public în urmările prejudiciabile ale acesteia.

Totodată, articolul 126 alin. (2) din Codul penal, fiind o normă de trimitere și în temeiul căreia se evaluează prejudiciul cauzat în fiecare caz aparte, nu stabilește *interesul public* ca o valoare socială care poate fi determinată.

Mai mult ca atât, atribuirea unor fapte infracționale concrete, ca prejudiciind interesul public, la modul abstract, nu poate satisface cerința de claritate și previzibilitate, constituind o interpretare a legii penale extensivă și defavorabilă persoanei, adică contravine prevederilor art. 3 alin. (2) din Codul penal.

Cu atât mai mult, prin Hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 328 Cod penal, nr. 22 din 27 iunie 2017, sintagma *„intereselor publice sau”* din alin. (1) art. 328 Codul penal, a fost declarată neconstituțională.

A conchis instanța de apel că învinuirea incriminată, și pentru care a fost condamnat Țolov Stepan, se întemeiază pe o sintagma declarată neconstituțională, circumstanță ce constituie temei de revizuire a procesului penal.

Pe lângă acestea, după declararea neconstituțională a sintagmei *„intereselor publice sau”*, cauzarea prejudiciului considerabil, după caz, acțiuni soldate cu urmări grave, pot fi cauzate doar unei persoane fizice sau juridice, nu și intereselor publice, aceasta din urmă constituie o noțiune generică, ce nu poate fi definită, fapt ce contravine prevederilor art. 3 alin. (2) din Codul penal.

Nu a fost reținut argumentul acuzatorului de stat precum că la cazul speței Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017 nu este aplicabilă în privința lui Țolov Stepan și hotărârilor emise în cauza dată, or, din actele cauzei cert rezultă că

condamnatului i s-a imputat săvârșirea acțiunilor intenționate în rezultatul cărora s-au cauzat daune în proporții considerabile anume intereselor publice, sintagmă declarată neconstituțională.

Totodată, instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea apărării privind achitarea lui Țolov Stepan, or, articolul 390 alin. (1) din Codul de procedură penală, cert, expres și imperativ stabilește cazurile când poate fi emisă o sentință de achitare.

Faptul că Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată la caz, nu constituie temei de aplicare a prevederilor art. 390 din Codul de procedură penală.

În contextul expus, Curtea de Apel Cahul, ținând cont de Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 a Curții Constituționale și în conformitate cu dispozițiile art. 391 alin. (1) pct. 6) și art. 415 alin. (1) pct. 2) din Codul de procedură penală, a concluzionat că cauza penală în privința lui Țolov Stepan urmează a fi încetată pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspunderea penală.

**10. La 28 iunie 2018**, procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, a declarat recurs ordinar împotriva deciziei din 12 iunie 2018 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței din 26 martie 2018 a Judecătorei Cahul, sediul Taraclia.

În motivarea recursului procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali a indicat că Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017 nu poate fi aplicată la prezenta cauză penală privindu-l pe Țolov Stepan și hotărârile emise în speță.

Fapta imputată lui Țolov Stepan nu se încadrează în definiția generică, care nu poate fi definită, dar în cea strict determinată „*cu cauzarea de daune în proporții considerabile, soldate cu urmări grave*”.

Acțiunile lui Țolov Stepan nu poartă doar un caracter abstract, or, cu certitudine s-a demonstrat că prin acțiunile acestuia au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari bugetului public național, intereselor statului, astfel încât este constatat faptul că s-a cauzat un prejudiciu material efectiv statului ca urmare a imposibilității rambursării impozitelor pentru asigurarea achitării cărora a și fost aplicat sechestrul asupra conturilor bancare.

În speță este constatată și existența persoanei juridice vătămate și anume statul, prin intermediul Ministerului Finanțelor, recunoscut în calitate de parte vătămată.

Astfel, nu poate fi invocată cauzarea unui prejudiciu abstract, nedefinit, nimănui, în cazul examinat stabilindu-se cu certitudine cauzarea de daune în mărime de 4527200 de lei statului prin prejudicierea persoanei juridice de drept public și anume Ministerul Finanțelor.

A enunțat că în speță decizia instanței de apel din 12 iunie 2018 este ilegală, deoarece a fost încălcată procedura de rejudecare a cauzei în cazul admiterii cererii de revizuire, or, conform prevederilor art. 463 din Codul de procedură penală, rejudecarea cauzei după admiterea revizuirii se face conform regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță, ceea ce instanța de apel a omis a efectua.

**11.** Avocatul Larisa David în interesele inculpatului Țolov Stepan a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de procurorul în Procuratura de

circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, împotriva deciziei din 12 iunie 2018 a Curții de Apel Cahul, pledând pentru declararea inadmisibilității acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece decizia instanței de apel este legală și întemeiată.

**12. Prin decizia din 26 februarie 2019 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție**, s-a admis recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, s-a casat integral decizia din 12 iunie 2018 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, privindu-l pe Țolov Stepan Vasili, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

**13.** Curtea Supremă de Justiție a concluzionat că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea.

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel, Curtea Supremă de Justiție a notat că temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, invocate de recurent, și-a găsit confirmarea în cauza dată, sub aspectul că „hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței”, din următoarele considerente.

A reținut instanța de recurs că instanța de apel a examinat speța superficial, neluând în considerație prevederile art. 460 alin. (6<sup>1</sup>) din Codul de procedură penală, care stipulează că, dacă se constată existența temeiului prevăzut la art. 458 alin. (3) pct. 4), instanța de judecată admite prin încheiere cererea și rejudecă cauza.

Iar, potrivit art. 458 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală revizuirea poate fi cerută în cazurile în care Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă.

În această ordine de idei, Curtea Supremă de Justiție a stabilit că motivul revizuirii prezentei cauze penale a servit Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 a Curții Constituționale, prin care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 328 alin. (1) din Codul penal și anume: a fost declarată neconstituțională sintagma din art. 328 alin. (1) din Codul penal „*interese publice sau*”, incriminată inculpatului Țolov Stepan.

A reținut instanța de recurs că în conformitate cu art. 463 alin. (1) din Codul de procedură penală, instanța de apel, constatând drept întemeiată cererea de revizuire, urma să adopte mai întâi o încheiere de admitere a cererii de revizuire, iar ulterior să procedeze la examinarea cauzei conform regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță potrivit limitelor cererii de revizuire.

A menționat instanța de recurs că instanța de apel, ignorând prevederile art. 414 și art. 417 din Codul de procedură penală, a adoptat o hotărâre neîntemeiată, din care motiv decizia instanței de apel a fost casată integral, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, deoarece erorile constatate nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

**14. Prin încheierea din 30 mai 2019 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul**, a fost admisă spre examinare cererea de revizuire depusă de avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan și s-a dispus examinarea în procedură

de revizuire a cauzei penale privindu-l pe Țolov Stepan în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal.

**15. Prin decizia din 10 iunie 2019 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul**, s-a admis apelul declarat de avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan. S-a casat integral sentința din 26 martie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia, pronunțată la cererea de revizuire depusă de avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan împotriva sentinței din 30 aprilie 2015 a Judecătoriei Taraclia și deciziei din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Cahul, irevocabile prin deciziile Curții Supreme de Justiție din 09 august 2016 și din 17 noiembrie 2016, pronunțate în cauza penală privindu-l pe Țolov Stepan în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a admis cererea de revizuire depusă de avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan, s-a anulat sentința din 30 aprilie 2015 a Judecătoriei Taraclia și decizia din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Cahul, pronunțate în cauza penală privindu-l pe Țolov Stepan în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal. S-a rejudecat cauza penală privindu-l pe Țolov Stepan în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, în ordine de revizuire conform regulilor de procedură privind judecarea în prima instanță, și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a încetat procesul penal în privința lui Țolov Stepan de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală. A fost eliberat Țolov Stepan de la executarea în continuare a pedepsei penale cu închisoare. A fost lăsată fără examinare acțiunea civilă a Ministerului Finanțelor privind încasarea din contul lui Țolov Stepan a prejudiciului material cauzat.

**16. Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul** pentru a decide astfel a stabilit că prin Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 a Curții Constituționale, a fost ridicată excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 328 alin. (1) din Codul penal, și anume, s-a declarat neconstituțională sintagma din art. 328 alin. (1) din Codul penal „*interesele publice sau*”, sintagmă și prevedere a articolului ce a fost incriminat condamnatului Țolov Stepan.

A concluzionat Curtea de Apel Cahul că Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017 are tangență directă cu prezenta cauză penală, în virtutea faptului că actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârilor respective ale Curții Constituționale, care sunt executorii pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice, conform art. 28 din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională.

Constatarea primei instanțe în sensul că prin acțiunile sale Țolov Stepan a cauzat nu doar prejudiciu în mărimea obligațiilor fiscale, pe care urma să le plătească CAP „Valea Perjei”, dar și reținerea achitărilor la bugetul public național a acestor obligații fiscale, astfel, prejudiciul fiind cauzat Statului, nu au nici un suport juridic. Or, în actul de învinuire, precum și în rechizitoriu, acuzatorul de stat i-a incriminat condamnatului Țolov Stepan „cauzarea de daune în proporții considerabile intereselor publice, în proporții deosebit de mari, în mărime de 4527200 de lei ca rezultat al nerambursării la timp a obligațiilor fiscale ale CAP „Valea Perjei Veche”, pentru asigurarea achitării

căroră la 31 octombrie 2008 a fost aplicat sechestru asupra conturilor bancare, *precum și prejudiciul considerabil intereselor publice* ca urmare a încălcării grosolane a cerințelor imperative ale legii, actelor normative, obligațiunilor sale de serviciu și discreditării activității instituțiilor de stat”.

Din sensul învinuirii aduse condamnatului Țolov Stepan, nu rezultă că suma de 4527200 de lei este un prejudiciu material cauzat Statului, reprezentat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, care a fost recunoscut ca parte vătămată în prezenta cauză penală, dar reiese că Țolov Stepan prin acțiunile sale a cauzat daune considerabile intereselor publice, fără a fi specificat concret autoritatea publică căreia i s-a adus prejudiciu în acea sumă.

A notat instanța de apel că Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

Astfel, cerințele de calitate a legii necesită a fi îndeplinite în ceea ce privește atât definiția unei infracțiuni, cât și pedeapsa prevăzută pentru acea infracțiune. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

Curtea Constituțională a menționat că excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu este o infracțiune de rezultat (materială), astfel încât consumarea ei este legată, în mod obligatoriu, de producerea unor consecințe prejudiciabile, și anume: „cauzarea daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”. Însă, norma de trimitere (art. 126 alin. (2) din Codul penal), în temeiul căreia se evaluează prejudiciul cauzat în fiecare caz, nu stabilește expresia „*interesul public*” ca valoare socială care poate fi determinate.

Curtea a evidențiat că lipsa unor prevederi pentru evaluarea caracterului considerabil al urmărilor prejudiciabile cauzate intereselor publice deschide un teren larg arbitrarului, existând riscul ca acțiunile persoanei publice care depășesc limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, indiferent de gravitatea faptei săvârșite, să cadă sub incidența normei penale.

Curtea a notat că organele de drept nu se pot substitui legiuitorului în concretizarea laturii obiective a infracțiunii, realizând astfel competențe specifice puterii legiuitoare.

A mai constatat Curtea că instanța de judecată la individualizarea răspunderii penale și pedepsei penale este obligată să stabilească cu certitudine urmările prejudiciabile ale infracțiunii incriminate inculpatului, or, conform art. 7 alin. (1) din Codul penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală.

De altfel, atribuirea unor fapte infracționale concrete ca prejudiciind „*interesul public*”, nu poate satisface cerința de claritate și previzibilitate și totodată constituie o

interpretare a legii penale extensivă și defavorabilă persoanei, contrar prevederilor art. 3 alin. (2) din Codul penal.

În conformitate cu art. 24 alin. (2) din Codul de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Iar, conform art. 325 alin.(1) CPP, judecarea cauzei în instanța de judecată se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Sintetizând cele notate și având în vedere că infracțiunea prevăzută de art. 328 alin.(3) Cod penal, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu este una de rezultat (materială), astfel încât consumarea ei este legată, în mod obligatoriu, de producerea unor consecințe prejudiciabile, precum și că prin hotărârea Curții Constituționale, nr. 22 din 27 iunie 2017 a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din alin. (1) al art. 328 din Codul penal, Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul a concluzionat că în acțiunile condamnatului Țolov Stepan lipsește semnul calificativ al laturii obiective a faptei prejudiciabile prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, și anume urmărire prejudiciabile sub formă de daune în proporții considerabile intereselor publice.

Mai mult ca atât, art. 126 alin. (2) din Codul penal, fiind o normă de trimitere și în temeiul căreia se evaluează prejudiciul cauzat în fiecare caz aparte, nu stabilește interesul public ca o valoare socială care poate fi determinată.

Prin urmare, lipsa în legislația penală a unor prevederi pentru evaluarea caracterului considerabil al urmărilor prejudiciabile cauzate intereselor publice deschide un teren larg arbitrariului.

Totodată, pornind de la condițiile legale și necesare la formularea unei învinuiri, stabilite de legea națională și conturate în jurisprudența CtEDO cu referire la „acuzății penale”, în coraport cu circumstanțele concrete ale cauzei, instanța de apel a dedus că învinuirea formulată de partea acuzării în baza art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, în privința condamnatului Țolov Stepan, este una imprecisă și abstractă.

Or, asemenea învinuire bazată pe o formulare generală a urmărilor prejudiciabile – „*intereselor publice*” – evaluarea căroră ca valoare socială nu sunt definită expres de legislația penală, aduce atingere drepturilor persoanei de a cunoaște fără echivoc urmărire prejudiciabile concrete ale acțiunilor incriminate.

Astfel, în cauza *Liivik v. Estonia*, hotărârea din 25 iunie 2009, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că criteriile utilizate de instanțele naționale pentru a stabili că reclamantul a cauzat un prejudiciu „considerabil intereselor statului” în calitate de funcționar public de rang înalt și că acțiunile sale au fost incompatibile cu „interesul general al justiției” erau prea vagi.

Curtea nu a fost convinsă că persoana ar fi putut să prevadă în mod rezonabil riscul de a fi acuzat și condamnat pentru faptul că prin acțiunile sale a provocat daune semnificative intereselor statului, din motiv că norma penală implica utilizarea unor noțiuni largi și criterii de natură vagă, încât dispoziția penală nu corespundea calității legii cerute în sensul Convenției, în ceea ce privește efectele sale de claritate și previzibilitate.

Legea penală în ansamblu, prin întregul său conținut, are drept scop protejarea interesului public, care se particularizează prin identificarea unor valori juridice concrete determinate.

În același timp, instanța de judecată nu este în drept să completeze învinuirea cu circumstanțe care ar justifica-o și care ar agrava situația condamnatului, și să-și întemeieze soluția pe presupuneri și dubii.

Totodată, în conformitate cu art. 251 alin. (2) și alin. (3) din Codul de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței atrage nulitatea actului procedural, care nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Prin urmare, având în vedere că învinuirea formulată condamnatului Țolov Stepan în baza art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, este bazată pe o prevedere legală, declarată neconstituțională printr-o hotărâre a Curții Constituționale, este lovită de nulitate, iar legea procesual-penală nu prevede posibilitatea tragerii la răspundere penală în lipsa unui act legal de învinuire.

Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul în baza art. 464 alin. (1) și 391 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, a conchis că cererea de revizuire împotriva sentinței din 30 aprilie 2015 a Judecătorei Taraclia și deciziei din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Cahul, este una întemeiată și care necesită a fi admisă, anularea hotărârilor judecătorești de condamnare, cu încetarea procesului penal în privința lui Țolov Stepan învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

**17. La 11 iulie 2019** acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, a declarat recurs ordinar, care, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 2), 4) și 6) din Codul de procedură penală, a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei din 10 iunie 2019 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, cu menținerea sentinței din 26 martie 2018 a Judecătorei Cahul, sediul Taraclia.

În motivarea recursului procurorul a indicat că decizia instanței de apel este ilegală, deoarece a fost încălcată procedura de judecare a cauzei în revizuire.

A susținut acuzatorul de stat că obiectul de examinare în instanța de apel a constituit sentința din 26 martie 2018 a Judecătorei Cahul, sediul Taraclia, prin care s-a respins cererea de revizuire depusă de avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan.

Consideră procurorul că instanța de apel dacă a considerat întemeiată cererea de revizuire, trebuia să procedeze la admiterea apelului avocatului, casarea sentinței din 26 martie 2018 a Judecătorei Cahul, sediul Taraclia și să dispună rejudecarea cauzei în procedura de revizuire de către prima instanță, cu remiterea cauzei penale la Judecătoria Cahul, sediul Taraclia. Instanța de apel nu era în drept să examineze cauza penală în ordine de revizuire, fără ca acest lucru să nu fie efectuat de către prima instanță.

De asemenea, completul de judecată, în componența magistraților: Galina Vavrin, Ion Dănăilă și Tudor Berdilă, nu era în drept să examineze cauza penală, deoarece anterior prin încheierea din 30 mai 2019 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul,

au admis erori de drept dispunând admiterea spre examinare a cererii de revizuire depusă de avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan și s-a recurs la examinarea în procedura de revizuire a cauzei penale, circumstanță care pune la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea judecătorilor respectivi.

La fel, a invocat procurorul că examinarea cauzei penale a avut loc în lipsa inculpatului Țolov Stepan, care, potrivit legii, era obligatorie.

La etapa judecării cauzei de către instanța de apel, avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan a prezentat o cerere semnată din numele ultimului privind examinarea cauzei în absența sa, însă aceasta nu a fost confirmată în modul prevăzut de lege, deoarece pentru a se evita orice confuzie asupra veridicității semnăturii aplicate pe cererea dată, cu cea a titularului cererii (inculpatului), era necesară legalizarea semnăturii inculpatului în conformitate cu legislația în vigoare, care vizează acest aspect.

Consideră acuzatorul de stat că examinarea cauzei poate avea loc în absența inculpatului/condamnatului doar în situația comiterii unei infracțiuni ușoare, pe când infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, incriminată lui Țolov Stepan, se consideră gravă prin prisma art. 16 alin. (4) din Codul penal.

Din dispozițiile art. 321 alin. (2) pct. 3) din Codul de procedură penală, rezultă că Țolov Stepan urma să fie supus aducerii silite, iar ulterior în privința acestuia să fie aplicată o măsură preventivă, care să asigure prezentarea acestuia în instanță, și după caz la demersul procurorului, dispunerea anunțării inculpatului în căutare.

A susținut procurorul că acțiunile inculpatului Țolov Stepan au fost încadrate în baza art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal conform indicilor – „săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice soldate cu urmări grave”.

Infracțiunea de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu face parte din categoria infracțiunilor contra bunei desfășurării a activității în sfera publică, fiind săvârșită de subiecți speciale, și anume de persoane publice.

În cadrul judecării cauzei penale, s-a stabilit că Țolov Stepan prin acțiunile sale infracționale a comis infracțiunea prin depășirea atribuțiilor de serviciu, cu cauzarea de daune materiale, în proporții deosebit de mari în mărime de 4527200 de lei, ca rezultat al nerambursării la timp a obligațiilor fiscale ale întreprinderii CAP „Valea Perjei Veche” pentru asigurarea achitării cărora la 31 octombrie 2008 a fost aplicat sechestrul asupra conturilor bancare, precum și prejudiciu în proporții considerabile intereselor publice ca urmare a încălcării grosolane a cerințelor imperative ale legii, actelor normative, obligațiilor sale de serviciu și discreditării activității instituțiilor de stat.

Comportamentul inculpatului Țolov Stepan la momentul comiterii infracțiunii purta un caracter penal.

Țolov Stepan prin deblocarea operațiunilor la contul bancar al CAP „Valea Perjei Veche” a permis virarea la contul acesteia a sumei de 950000 lei, care în aceeași zi a fost transferată la SA „Banca Socială”, prin ce a favorizat interesele altui creditor SA „Banca Socială” în raport cu interesele statului. Faptul că SRL „Valea-Perjei Impex” ar fi o întreprindere afiliată CAP „Valea Perjei Veche” nu are nici o relevanță, or,

afilierea acestora nu implică responsabilitatea reciprocă a uneia față de obligațiunile alteia.

Țolov Stepan în calitate de șef al IFS Taraclia, prin acțiunile sale, săvârșite la 24 decembrie 2008, ilegal și neîntemeiat, contrar prevederilor art. 229 din Codul fiscal, în lipsa unor date veridice și autentice, privind stingerea obligațiilor fiscale al CAP „Valea Perjei Veche”, a deblocat conturile bancare ale întreprinderii respective, care au fost blocate în luna octombrie 2008, ceea ce demonstrează că din octombrie până în decembrie întreprinderea nu și-a onorat obligațiile față de bugetul public național.

Prin acțiunea infrațională a inculpatului Țolov Stepan a cauzat statului nu doar prejudiciu în mărimea obligațiilor fiscale neachitate de către CAP „Valea Perjei Veche” la 24 decembrie 2008, dar și prin întârzierea vărsării la bugetul public național a acestor obligațiuni fiscale, care în cazul acționării inculpatului în limitele legii, aveau să fie stinse integral încă la data de 24 decembrie 2008.

Consideră procurorul că Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 a Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 328 alin. (1) din Codul penal, prin care s-a declarat neconstituțională sintagma „intereselor publice sau” din alin. (1) al art. 328 din Codul penal, nu este aplicabilă la cazul speței și nu influențează soluția hotărârilor emise. Or, cert s-a demonstrat că acțiunile lui Țolov Stepan nu poartă caracter abstract, deoarece prin acestea au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari bugetului public național, intereselor statului.

În speță, Statul Republica Moldova, în persoana Ministerului Finanțelor, a fost recunoscut în calitate de parte vătămată. Prin urmare, nu se poate invoca cauzarea unui prejudiciu abstract, nedefinit nimănui, or, cu certitudine s-a constatat cauzarea Statului Republicii Moldova a prejudiciului în mărime de 4527200 de lei prin neonorarea obligațiilor fiscale față de bugetul public național.

În opinia acuzării, prima instanță în sentința din 26 martie 2018 corect a menționat că lui Țolov Stepan nu i s-a înaintat învinuirea cu definiția generală și neclară, dar i s-a încriminat cauzarea daunelor considerabile, soldate cu urmări grave, prejudiciul cauzat prin infrațiune, bugetului public național, adică statului, ce a constituit 452700 de lei în proporții deosebit de mari (f.d. 103, vol. V).

**18. La 15 ianuarie 2020**, în conformitate cu art. 431 alin. (1) pct. 1<sup>1</sup>) din Codul de procedură penală, avocatul David Larisa acționând în interesele lui Țolov Stepan, a depus referință la recursul ordinar depus de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, solicitând respingerea recursului procurorului ca fiind inadmisibil și vădit neîntemeiat, care nu corespunde art. 427 din Codul de procedură penală, cu menținerea deciziei din 10 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul, ca fiind întemeiată și legală.

A indicată apărătorul că argumentele acuzatorului de stat, expuse în recursul ordinar, sunt declarative, nu se încadrează și nu au fost motivate prin prisma temeiurilor de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Nu poate fi reținut argumentul procurorului că prin acțiunile sale Țolov Stepan a prejudiciat Statul, or, prin încheierea definitivă și irevocabilă din 20 noiembrie 2019 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ a Curții Supreme de Justiție, s-a considerat inadmisibil recursul declarat de Ministerul Finanțelor împotriva deciziei din 19 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost respinsă cererea de apel

declarată de Ministerul Finanțelor și menținută hotărârea din 16 octombrie 2018 a Judecătorei Cahul, sediul Central, prin care s-a respins acțiunea Ministerului Finanțelor privind încasarea din contul lui Stepan Țolov în beneficiul statului a sumei de 5740300 de lei și a dobânzii de întârziere în mărime de 8807271,52 de lei.

Pentru a decide astfel, instanțele au reținut că Ministerul Finanțelor, căruia îi revine sarcina probațiunii exclusive în cadrul procesului civil a vinovăției lui Țolov Stepan de cauzare a pretinsului prejudiciu bugetului de stat, nu a realizat această sarcină, deoarece nu a demonstrat existența prejudiciului pretins, elemente necesare pentru angajarea răspunderii delictuale, lipsa unui din aceste elemente ducând în mod automat la excluderea răspunderii delictuale.

Din conținutul acțiunii înaintate de Ministerul Finanțelor lipsesc dovezi că suma restanței, formată până la 24 decembrie 2008, nu a fost vărsată în bugetul public național. Or, din înscrisurile prezentate rezultă că restanța a fost stinsă prin achitare, circumstanțe ce se contrazic în acest sens cu cele constatate în cadrul judecării cauzei penale privind învinuirea lui Stepan Țolov în baza art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal.

Mai mult ca atât, din informația oferită de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat din 30 ianuarie 2015 cu privire la dinamica achitărilor la bugetul public național a contribuabilului CAP „Valea Perjei Veche” în perioada 2008 – 2014, cert se atestă că până la pornirea urmării penale din 01 octombrie 2011, de către ultima au fost stinse obligațiunile fiscale prin achitare la bugetul public național a sumei totale de 9778541,48 de lei, sumă ce depășește cu mult suma indicată în rechizitoriu și în prezenta cauză.

A susținut apărătorul că argumentele procurorului expuse în recursul ordinar precum că nu a fost respectată procedura de judecare a cauzei în revizuire, sunt declarative și neîntemeiate, or, instanța de apel a respectat corespunzător, în limitele legii procesual penale, procedura de rejudecare a cauzei în ordine de revizuire.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată în corespundere cu rigorile prevăzute la art. 414, 417, 419 și 436 din Codul de procedură penală.

Este declarativ argumentul procurorului că instanța de apel nu era în drept să examineze prezenta cauză penală în ordine de revizuire conform regulilor de procedură prevăzute în prima instanță, deoarece vine în contradicție cu dispozițiile art. 463 alin (1) din Codul de procedură penală, care stipulează că rejudecarea cauzei după admiterea revizuirii se face conform regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță, fiind astfel respectată procedura de rejudecare în instanța de apel conform prevederilor art. 413, 414, 419 și 436 din Codul de procedură penală.

Soluția propusă de procuror privind remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, contravine prevederilor art. 415 alin. (3) pct. 3) din Codul de procedură penală, care reglementează cazurile de remitere a cauzei la rejudecare în apel, ceea ce la caz nu se atestă.

De asemenea, în decizia din 26 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a dat răspuns clar la argumentul procurorului, unde instanța de recurs a stabilit că instanța de apel în cazul în care a găsit întemeiată cererea de revizuire urma să adopte mai întâi o încheiere de admitere a cererii de revizuire, iar ulterior să procedeze la examinarea cauzei conform regulilor de procedură privind judecarea în prima instanță potrivit limitelor cererii de revizuire.

Consideră apărătorul că este neîntemeiat argumentul procurorului privind incompatibilitatea judecătorilor Galina Vavrin, Ion Dănăilă și Tudor Berdilă, care au pronunțat încheierea din 30 mai 2019 privind admiterea spre examinare a cererii de revizuire, or, nu se conțin temeuri legale de recuzare a judecătorilor prevăzute la art. 33 din Codul de procedură penală, lipsind astfel circumstanțe întemeiate ce ar pune la îndoială imparțialitatea acestora.

Faptul că magistrații nominalizați s-au expus asupra admiterii cererii de revizuire prin încheierea din 30 mai 2019 și s-a purces la examinarea în procedură de revizuire a cauzei penale privindu-l pe Țolov Stepan, nu servește ca temei de recuzare, or, prin încheierea dată instanța de apel s-a expus asupra incidentelor de procedură legate de admisibilitatea cererii de revizuire și nu asupra fondului acesteia, respectiv nu poate servi ca impediment sau incompatibilitate de a judeca cauza.

Deși procurorul și-a manifestat dezacordul împotriva încheierii din 10 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost respinsă cererii de recuzare, totuși nu a contestat-o în ordinea și termenul prevăzut de lege.

Referitor la argumentul procurorului că cauza a fost examinată în absența lui Țolov Stepan, a menționat avocatul Larisa David că acesta este neîntemeiat, deoarece s-a examinat cererea de revizuire a ultimului, care are statut de condamnat și nu de inculpat, în această procedură fiind reprezentat de către apărător în conformitate cu art. 412 alin. (5) din Codul de procedură penală.

La fel, este eronată poziția acuzatorului de stat că cererea condamnatului Țolov Stepan privind examinarea cauzei în absența sa urma să fie legalizată în modul corespunzător, or, legislația în vigoare nu impune legalizare în atare condiții a unei asemenea cereri, cu atât mai mult, că cererea respectivă a fost depusă în ședința de judecată personal de către avocat în numele clientului său, care dispune de astfel de împuterniciri.

Totodată, în prima instanță examinarea cauzei la fel a avut loc în lipsa condamnatului, la cererea acestuia, iar procurorul nu a obiectat referitor la faptul dat.

Cât privește dezacordul recurentului sub aspectul netemeinicii deciziei din 10 iunie 2019 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul și a cererii de revizuire, acesta nu servește ca motiv de recurs și nu se încadrează în temeurile legale prescise recursului ordinar.

Recurentul critică soluția instanței de apel din considerentul că nu este de acord cu motivarea și expunerea instanței de apel.

Procurorul neîntemeiat și ilegal depășește limitele învinuirii și reține în recurs ca fiind dovedit prejudicierea de către Țolov Stepan a persoanei juridice, de drept public Ministerul Finanțelor, bugetului public național, intereselor statului, element și modalitate a laturii obiective neincriminate acestuia, or, condamnatului nu i s-a incriminat asemenea modalitate a laturii obiective prevăzută la art. 328 din Codul penal – depășirea atribuțiilor de serviciu cu prejudicierea persoanei juridice după cum indică acuzatorul de stat în cererea de recurs sa a bugetului public național, intereselor statului, dar i s-a incriminat depășirea atribuțiilor de serviciu cu prejudicierea *intereselor publice*, sintagmă prevăzută la art. 328 din Codul penal, declarată prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017, neconstituțională.

Cu atât mai mult, Curtea Constituțională a reținut că anume noțiunea de *interese publice*, care se conține în învinuirea incriminată lui Țolov Stepan, constituie o noțiune generică ce nu poate fi definită, iar fapta imputată ultimului, fiind o infracțiune materială, include obligatoriu survenirea urmărilor prejudiciabile – interesului public, noțiune declarată neconstituțională și prin urmare neaplicabilă, contrară legii.

La caz, elementul calificativ cauzarea de daune intereselor publice incriminate lui Țolov Stepan constituie o noțiune generică, neclară, care nu poate fi determinată, iar prin declararea neconstituționalității acestor prevederi, infracțiunea de depășire a atribuțiilor de serviciu în modalitatea cauzării de prejudicii intereselor publice nu mai există.

Astfel, se constată că învinuirea înaintată lui Țolov Stepan cu incriminarea noțiunii *intereselor publice*, care este în viziunea Curții Constituționale una generică, nedefinită, pentru care a fost declarată neconstituțională, este neclară, neconcretă și lipsită de suport legal, deci ilegală, care contravine principiului legalității prevăzut la art. 7 din Codul de procedură penală, principiului asigurării dreptului la apărare stipulat la art. 17 din Codul de procedură penală, art. 23 și 26 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 alin. (3) lit. a) din CtEDO și exclude tragerea la răspundere penală a lui Țolov Stepan și atestă temeinicia cererii de revizuire și deciziei instanței de apel.

Deși lui Țolov Stepan i se incriminează cauzarea prejudiciului intereselor publice, totuși până la moment nu a fost determinată suma concretă a prejudiciului material incriminat condamnatului.

Consideră avocatul Larisa David că în speță nu se constată prezența erorilor de drept invocate de către acuzatorul de stat în recursul ordinar nu se încadrează în prevederile art. 427 din Codul de procedură penală, soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, corespunde tuturor rigorilor prevăzute la art. 414-418 din Codul de procedură penală. La examinarea cauzei, instanța de apel a respectat în modul prevăzut de lege, procedura de judecare a cauzei în ordine de revizuire, iar argumentele invocate de recurent referitor la acest aspect sunt declarative, ceea ce denotă de a fi respins recursul ca fiind inadmisibil în temeiul art. 432 alin. (2) din Codul de procedură penală.

**19.** Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 422 din Codul de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Din actele cauzei rezultă că decizia din 10 iunie 2019 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul a fost pronunțată integral la 28 iunie 2019, iar recursul a fost declarat la 11 iulie 2019.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 din Codul de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) pct. 4) din Codul de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu în baza materialelor din dosar. Un complet format din 3 judecători, prin decizie, motivată, va

decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform art. 424 alin. (2) din Codul de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute expres în art. 427, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de către recurent, or, dispozițiile art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală reglementează că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Din conținutul recursului declarat se constată că acuzatorul de stat a invocat eroarea de drept prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 2, 4, 6 din Codul de procedură penală, care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri: 2) instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art. 30, 31 și 33; 4) judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii; 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Raportând norma nominalizată la situația în cauză, Colegiul penal constată că nu poate fi reținut argumentul procurorului invocat în cererea de recurs precum că, instanța de apel a încălcat procedura de judecare a cauzei în ordine de revizuire. Or, Capitolul V „Căile extraordinare de atac”, Secțiunea a 2-a „Revizuirea procesului penal” din Codul de procedură penală, nu reglementează faptul că rejudecarea cauzei în procedura de revizuire se efectuează doar de către prima instanță.

Mai mult ca atât, dispozițiile art. 463 din Codul de procedură penală stipulează că, rejudecarea cauzei după admiterea revizuirii se face conform regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță. Instanța, dacă găsește necesar, la cererea părților, examinează din nou probele care au fost administrate în cursul judecăților precedente sau cu ocazia admiterii cererii de revizuire.

Iar, art. 464 alin. (1) din Codul de procedură penală prevede că instanța, dacă constată că cererea de revizuire este întemeiată, anulează hotărârea în măsura în care a fost admisă revizuirea sau hotărârile care nu se pot concilia și pronunță o nouă hotărâre potrivit dispozițiilor art. 382-399 și 410, care se aplică în mod corespunzător, iar în cazul când consideră cererea de revizuire neîntemeiată, o respinge.

Prin urmare, rejudecarea cauzei după admiterea revizuirii se face conform regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță și nicidecum nemijlocit de către prima instanță, care au fost respectate de către Curtea de Apel Cahul.

Cu referire la argumentul acuzatorului de stat precum că de către instanța de apel au fost încălcate prevederile art. 30, 31 și 33 din Codul de procedură penală, Colegiul penal reține următoarele.

În conformitate cu art. 30 alin. (1) și (5) din Codul de procedură penală, judecarea cauzelor penale se desfășurează de către instanță în complet format din 3 judecători sau de către un singur judecător. Apelurile și recursurile împotriva hotărârilor judecătorești în cauzele penale pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, precum și

împotriva hotărârilor instanțelor de apel pentru a decide admisibilitatea, se judecă de către instanțele respective în complet format din 3 judecători.

Conform art. 33 alin. (2) pct. 5, 6 din Codul de procedură penală, judecătorul nu poate participa la judecarea cauzei și urmează a fi recuzat dacă el a luat în această cauză hotărâri anterioare judecării în care și-a expus opinia asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului; sau dacă există alte circumstanțe care pun la îndoială rezonabilă imparțialitatea judecătorului.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului precum că, completul de judecată în componența judecătorilor: Galina Vavrin, Ion Dănăilă și Tudor Berdilă, nu era în drept să examineze cauza penală, deoarece anterior prin încheierea din 30 mai 2019 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, au admis erori de drept, dispunând admiterea spre examinare a cererii de revizuire depusă de avocatul David Larisa în interesele condamnatului Țolov Stepan și s-a purces la examinarea în procedura de revizuire a cauzei penale, circumstanță care pune la îndoială imparțialitatea judecătorilor respectivi.

Or, prin încheierea din 10 iunie 2019, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de recuzare a judecătorilor Galina Vavrin, Ion Dănăilă și Tudor Berdilă de la examinarea prezentei cauze în ordine de apel, depusă de către procurorul șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, Curtea de Apel Cahul deja s-a expus asupra faptului că motivele de recuzare a judecătorilor nu cad sub incidența temeiurilor prevăzute la art. 33 alin. (2) pct. 5) și 6) din Codul de procedură penală, deoarece nu s-au constatat circumstanțele care le-ar putea compromite poziția de imparțialitate a acestor judecători, precum și nici că s-ar fi expus anterior asupra vinovăției inculpatului Țolov Stepan.

Nu poate fi reținut nici argumentul invocat de procuror în cererea de recurs precum că, examinarea cauzei penale a avut loc în lipsa inculpatului Țolov Stepan, care, potrivit legii, era obligatorie, precum și că cererea semnată de Țolov Stepan privind examinarea cauzei în absența sa, urma să fie legalizată în modul prevăzut de lege, deoarece pentru a se evita orice confuzie asupra veridicității semnăturii aplicate pe cererea dată, cu cea a titularului cererii (inculpatului), este necesară legalizarea semnăturii în conformitate cu legislația în vigoare care vizează acest aspect, din următoarele motive. Or, legislația în vigoare nu impune legalizarea în atare condiții a unei asemenea cereri, cu atât mai mult, că cererea respectivă a fost depusă în ședința de judecată personal de către avocat Larisa David în numele clientului său, care dispune de astfel de împuterniciri.

Mai mult ca atât, conform art. 412 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, judecarea apelului are loc în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de arest, cu excepția prevăzută în art.321 alin.(2) pct.2). Neprezentarea părților legal citate în instanța de apel nu împiedică examinarea cauzei.

Cu referire la temeiul de drept prevăzut la art. art. 427 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală, la care a făcut trimitere acuzatorul de stat în cererea de recurs și anume că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a

admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, Colegiul penal reține următoarele.

În conformitate cu art. 6 pct. 11<sup>1</sup>) din Codul de procedură penală, prin *eroare gravă de fapt* – se înțelege stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Eroare gravă de fapt trebuie să rezulte din situația dosarului, privită ca o stare de fapt. Pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte, să fie vădită, neîndoielnică. Eroare gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

Verificând probatoriul administrat în cauză prin prisma opiniei recurentului, Colegiul penal constată că temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală, la care a făcut trimitere acuzatorul de stat în cererea de recurs, nu este incident în speță, deoarece instanța de apel, la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 417 – 418, 463-464 din Codul de procedură penală, iar, decizia contestată cuprinde motivele pe care își întemeiază soluția de încetare a procesului penal în privința lui Țolov Stepan de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspunderea penală, cu eliberarea acestuia de la executarea în continuare a pedepsei penale cu închisoare, fără a fi comisă vreo eroare gravă de fapt sau de drept ce ar afecta legalitatea și corectitudinea deciziei recurate.

Mai mult ca atât, cert s-a stabilit că prin Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 a Curții Constituționale „Privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul penal (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu)”, a fost declarat neconstituțional textul „*intereselor publice sau*” din aliniatul (1) al art. 328 din Codul penal, care a servit ca temei de casare a sentinței din 30 aprilie 2015 a Judecătoria Taracia și a deciziei din 19 aprilie 2016 a Curții de Apel Cahul, irevocabile prin deciziile Curții Supreme de Justiție din 09 august 2016 și din 17 noiembrie 2016.

Atât în rechizitoriu (vol. II, f.d. 205-211), sentința de condamnare (vol. III, f.d.144-151) și decizia instanței de apel (vol. IV, f.d.32, 34-42), lui Țolov Stepan i s-a incriminat săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, conform indicilor „săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile *intereselor publice*, soldate cu urmări grave”.

Astfel, în învinuirea adusă și sentința de condamnare nu s-a menționat că Țolov Stepan, prin acțiunile sale, a cauzat prejudiciu anume bugetului public național.

Cu atât mai mult, în speță nu s-a constatat că s-ar fi schimbat sau completat învinuirea înaintată lui Țolov Stepan în conformitate cu art. 283 din Codul de procedură penală.

Date fiind cele relatate, Colegiul penal constată că motivele invocate în recurs sunt neîntemeiate și constituie o interpretare subiectivă a recurentului, iar instanța de

apel corect a motivat soluția expusă în decizia din 10 iunie 2019, motivare care corespunde jurisprudenței CEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza *Albert vs. România din 16 februarie 2010*, Curtea statuat că art. 6§1 din CtEDO deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca imputând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs. Olanda, din 19 aprilie 1994, la pct. 61*), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Din considerentele menționate și având în vedere că, nu s-a constatat prezența erorilor grave de fapt sau de drept ce ar afecta legalitatea și corectitudinea deciziei recurate, Colegiul penal apreciază că argumentele invocate de acuzatorul de stat în recurs sunt neîntemeiate, fapt ce impune concluzia privind inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

**20.** În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) din Codul de procedură penală, Colegiul penal

### **DECIDE:**

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva deciziei din 10 iunie 2019 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, în cauza penală privindu-l pe ***Țolov Stepan XXXXX***, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la **02 aprilie 2021**.

Președinte

Dumitru Mardari

judcători

Maria Gervas

Mariana Pitic